



De zevende zittingsperiode van het Europees Parlement

Een groene terugblik

1. Crisisbestendigheid bevorderen door sociale rechtvaardigheid

Belangrijkste vraagstukken. Tijdens de voorbije zittingsperiode werden Europese samenlevingen, vooral in het zuiden, zwaar getroffen door de economische crisis. Terwijl de eurozone geleidelijk aan in een langdurige recessie belandde, bereikte de werkloosheid in de meeste lidstaten ongekende hoogten en nam de staatsschuld overhands toe, omdat de overheid besloot banken met onvoldoende financiële middelen van het faillissement te redden. Hoewel tientallen vergaderingen van de Europese Raad weinig tot geen resultaat opleverden, zorgde de inzet van de Europese Centrale Bank (ECB) om de euro te redden er wel voor dat de staatsschuldmarkten voorlopig werden gestabiliseerd, waardoor landen aan lagere rente konden lenen. Veel democratische verantwoordingsplicht zien we echter niet. Terwijl de rijen populistische eurosceptici intussen alsmaar langer worden.

Wat we hebben verwezenlijkt. Het tempo en de omvang van het aantal wetswijzigingen en van de financiële en economische regelgeving, zijn sinds de start van de crisis wel toegenomen. De Groenen/EVA-fractie heeft tot verschillende belangrijke beslissingen bijgedragen, zoals de begrenzing van de bankiersbonussen (in het kader van regelgeving RKV IV) en de oprichting van financiële toezichthouders. We brachten de bevoegdheden van de ECB voor het banktoezicht met succes onder parlementaire controle. Daarnaast waren we een van de drijvende krachten achter de belasting op financiële transacties (FTT). We introduceerden in 2009 het idee van 'de jongerengarantie' op Europees niveau en we kwamen op voor de rechten van gedetacheerde werknemers. Dankzij onze inspanningen zullen kmo's binnen het Horizon 2020-kaderprogramma over meer onderzoeksmiddelen beschikken. We effenden het pad om de verplichte medefinanciering door lidstaten aan regionale fondsen flexibel te beperken, vooral voor die lidstaten die het zwaarst waren getroffen door de crisis, terwijl we hen aanspoorden deze fondsen op meer transparante wijze te gebruiken. Dit om meer Europese fondsen daar in te zetten waar ze het hardst nodig zijn.

Wat we niet hebben verwezenlijkt. Door steeds meer Europese topbijeenkomsten te organiseren, hielden de regeringsleiders het Europees Parlement opzettelijk buiten de besluitvorming over de belangrijkste crisismaatregelen, zoals het Europees stabiliteitsmechanisme (ESM). De Europese Raad snoeide ook drastisch in de Europese meerjarenbegroting (MFK), waardoor de EU niet voldoende tot het economisch herstel kan bijdragen. De hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) slaagde er niet in de landbouwsubsidies eerlijker tussen en binnen de lidstaten te verdelen. In het Parlement werden de financiële lobbyisten met succes afgelost door de conservatieven en liberalen in hun poging om een strengere regelgeving voor banken (regelgeving RKV III en IV), hedgefondsen (regelgeving BAB's, icbe) en ratingbureaus (CRA) tegen te houden. Bijgevolg kan een Europese macro-economische regelgeving geen beweging in gang zetten tegen de crisis via ander Europees beleid (bijvoorbeeld de regelgeving 'Six pack' en 'Two pack'). Terwijl de invoering van de FTT wettelijk nog steeds onzeker is, is de bevoegdheid

van de Europese Bankautoriteit om 'short selling' (handelen met effecten die je niet bezit) te verbieden, wel al door het Europees Hof van Justitie bekrachtigd.

2. Ons klimaat en onze energietoekomst veiligstellen

Belangrijkste vraagstukken. In 2009 slaagde de klimaatconferentie van Kopenhagen er niet in met een opvolging voor het Kyoto-protocol te komen, waardoor de internationale klimaatdiplomatie in een impasse terechtkwam. De kernramp van Fukushima in 2011 verzwakte het dogma dat kerncentrales in ontwikkelde landen veilig zijn. Desondanks, en in weerwil van extreme weersomstandigheden en een recordafname van de ijskappen, wordt het Europese klimaatdebat overheerst door achterhaalde modellen en gevestigde belangen, in die mate zelfs dat het emissiehandelssysteem (EU-ETS) tegen het einde van de zittingsperiode instortte.

Wat we hebben verwezenlijkt. Het grootste succes van de Groenen/EVA waren de onderhandelingen over de richtlijn betreffende energie-efficiëntie, die de doelstellingen inzake energie-efficiëntie voor de lidstaten tot 2020 vastlegt. Hoewel de beoogde toename van de energie-efficiëntie met 20% door de Europese Raad werd afgezwakt, betekent dit toch een grote stap voorwaarts. We hebben alles op alles gezet om 85% van de onderzoeksmiddelen voor energie in het 'Horizon 2020-kaderprogramma' aan onderzoek in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie te kunnen besteden. Daarnaast bereikten we dat de via het 'TEN-V-instrument' gefinancierde Europese infrastructuur aan de Europese milieunormen en klimaatdoelstellingen moet voldoen, en dat lidstaten de milieukosten in tolheffingssystemen voor vrachtwagens mogen opnemen. We kwamen ook met nieuwe ideeën voor de economische toekomst van Europa en slaagden erin een meerderheid van het Europees Parlement achter onze groene strategie te krijgen voor een heropleving van de industrie, met een duurzamer Europa als doel. Tot slot blijft onze fractie binnen het EP de luidste kritische stem tegen het winnen van schaliegas via het hydraulische scheuren van de bodem ('fracking') en tegen kernenergie, door bijvoorbeeld voor strengere stresstests van kerncentrales te pleiten.

Wat we niet hebben verwezenlijkt. We stelden vast hoe de dringendheid die duidelijk werd door het 'Stern-rapport' afnam, toen het Parlement de onvoorwaardelijke doelstelling verwierp om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 met 30% te verminderen, zonder de uitkomst van de internationale klimaatonderhandelingen af te wachten. Het EU-emissiehandelssysteem is een puinhoop, wat de noodzakelijke toekomstgerichte investeringen belemmert. Bovendien zijn we er niet in geslaagd een Europese versie van de Duitse 'Energiewende' te verwezenlijken. Tot slot heeft de Europese Commissie, ondanks onze waakzaamheid, de promotie van kernenergie nog opgevoerd, waardoor het vooruitzicht is ondermijnd om van de "omvorming van het energiesysteem" een hoeksteen van een duurzame Europese toekomst te maken.

3. Op weg naar een gezonde omgeving

Belangrijkste vraagstukken. Van groenten besmet met de EHEC-bacterie tot paardenvlees in lasagne: deze zittingsperiode kende opnieuw een reeks voedselschandalen op Europese schaal die de praktijken van de landbouwindustrie weer eens in vraag stellen.

Intussen balanceert de problematiek in de visserijsector tussen industriële visvangst en nationale belangen, terwijl de meeste visbestanden in de EU nog steeds overbevist worden, waardoor de hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) van cruciaal belang wordt.

Wat we hebben verwezenlijkt. Het Europees Parlement en de Raad stonden voor het eerst op gelijke voet bij de hervorming van zowel het GVB als het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Ons grootste succes is dan ook de stemming over het visserijbeleid. Deze hervorming maakte een einde aan de overbevissing en bepaalde dat er selectief moet worden gevestigd, zodat visbestanden zich kunnen herstellen. Voortaan mogen nationale visserijvloeden niet langer volgens de historische quota vissen, maar hangen de quota van de milieuomstandigheden af. Bij de hervorming van het GLB introduceerden we milieuaandachtsgebieden, om monoculturen te beperken en een bepaald percentage landbouwgrond te reserveren voor de bescherming van de biodiversiteit. Daarnaast namen de Groenen/EVA het voortouw bij de tenuitvoerlegging van het Nagoya-protocol inzake biodiversiteit, introduceerden ze strenge bepalingen voor nanomaterialen in de wetgeving inzake biociden en voeding, en beschermden ze de bijen tegen bepaalde neonicotinoïden in pesticiden. We vochten hard om het EP niet te laten zwichten onder de druk van de landbouwindustrie voor een eenvoudigere markttoegang voor genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) en slaagden erin de voorwaarden te versterken. Tot slot droegen we er met de hervorming van de AEEA-richtlijn (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur) toe bij dat de grondstoffencycli werden gesloten, door de uitvoer van dergelijk afval naar niet-geïndustrialiseerde landen te beperken.

Wat we niet hebben verwezenlijkt. Industriële lobby's verzamelden met succes een meerderheid om het stoplichtmodel voor etikettering van voedingswaren tegen te houden, ze beperkten de hervorming van het GLB door onevenredige steun voor grote industriële landbouwbedrijven te verzekeren, ze lieten het Europees Parlement de beperking tot 8 uur voor dierenvervoer verwerpen, en ze slaagden erin de inleverpercentages en -procedures voor AEEA af te zwakken. Voedsel-etiketten vermelden nog steeds niet of dieren met ggo's zijn gevoed en de regeling van patenten via het eenheidsoctrooi biedt nog steeds geen goede bescherming van de biodiversiteit en het recht van landbouwers op eigen zaadveredeling. Ondanks de nieuwe wetgeving tegen de invoer van illegaal hout, wordt er in de EU nog steeds illegaal hout verkocht en verwerkt. Deze praktijk kan onmogelijk worden ingedijkt zonder strafmiddelen om ze te bestrijden.

4. Strijden voor mensenrechten, sociale, democratische en digitale rechten

Belangrijkste vraagstukken. Overheden van lidstaten deinzden er niet voor terug om in naam van de nationale veiligheid fundamentele vrijheden van de EU op het spel te zetten. Zo voerden ze tijdelijk opnieuw grenscontroles in als reactie op de migratiestromen na de Arabische Lente in 2011. De door klokkenluider Edward Snowden gepubliceerde documenten over de geheime diensten die telecommunicatienetwerken aftapten, brachten de meest systematische schending van de privacy in Europa sinds decennia aan het licht. Fundamentele mensenrechten werden ter discussie gesteld toen de toestand van illegale migranten verergerde door de economische crisis of toen de hervormingen van de uiterst rechtse regering van Hongarije een dreiging betekenden voor de rechtsstaat. De kwetsbaarheid van de Europese democratie werd nog verder blootgelegd toen twee

journalisten van de *Sunday Times* zich als lobbyisten voordeden en leden van het Europees Parlement met succes geld aanboden in ruil voor het indienen van amendementen.

Wat we hebben verwezenlijkt. Dankzij de ongeziene steun van het maatschappelijk middenveld, traden we met opmerkelijk succes op tegen ACTA, een verdrag dat de internetvrijheid en privacy rechten zou hebben geschaad. Daarnaast slaagden we in ons verzet tegen de 'SWIFT-overeenkomst' die de uitwisseling van bankgegevens van Europese burgers met Amerikaanse instanties regelt en tegen de 'PNR-overeenkomst' die is gericht op de overdracht van persoonsgegevens van passagiers. Door de wettelijke hervorming in Hongarije aan de kaak te stellen, vestigden we de aandacht op de noodzaak om Europese kernwaarden te respecteren en beschermen. We eisten dat de Europese instellingen een 'alert agenda' hanteren in geval van de schending van grondrechten. Hoewel we er niet in slaagden een volwaardig Europees asielstelsel in te voeren, verbeterden we de situatie van vluchtelingen door een onderscheid te maken in soorten asiel die tot erkenning kunnen leiden en door binnen het grensbewakingsagentschap FRONTEX een controlegroep van ngo-vertegenwoordigers, met oog voor mensenrechten op te richten. Onze inspanningen ten behoeve van het Europese Burgerinitiatief (EBI) hielpen het democratische tekort van de EU terug te dringen en kende succes bij het initiatief tegen waterprivatisering. In de Commissie verzoekschriften zorgden we ervoor dat de aanklachten van burgers tegen de Spaanse kustwet, tegen chemisch afval in het Spaanse Huelva en tegen de verontreiniging door de Taranto-staal fabriek in Italië werden doorgestuurd naar de Europese instanties. Ook gaven we een sterke impuls aan de dossiers over gelijke verloning en gelijkevertegenwoordiging van vrouwen in raden van bestuur.

In de nasleep van het *Sunday times*-incident en Dalligate slaagden de Groenen/EVA erin de andere fracties een compromis te doen accepteren over een gedragscode voor de leden van het Parlement. De bindende regels inzake financiële transparantie behoren tot de strengste ter wereld, hoewel de gedragscode nog geen strafmaatregelen tegen omkoperij bevat.

Wat we niet hebben verwezenlijkt. We zagen het Europees Parlement een tweede versie van de SWIFT-overeenkomst aannemen met enkel oppervlakkige verbeteringen aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Industriële lobby's belemmerden de goedkeuring van een ambitieuze overeenkomst over gegevensbescherming, die op dit ogenblik in de Raad geblokkeerd is, net zoals ons voorstel voor betere regels voor ouderschapsverlof. Ondanks onze inspanningen ten behoeve van een stappenplan voor Holebi(LGBT)rechten, is er op wetgevend vlak geen enkele vooruitgang geboekt. Ook voor illegale immigranten in de zuidelijke lidstaten blijft de situatie bijzonder precair.

5. Naar globale solidariteit en veiligheid

Belangrijkste vraagstukken. De voorbije vijf jaar vond er naar aanleiding van de Arabische Lente in de EU een ingrijpende geopolitieke verschuiving plaats. Op dit moment blijft de situatie van Tunesië tot Egypte onzeker en kwam het in Syrië zelfs tot een burgeroorlog. De komst van nieuwe mogendheden zoals Brazilië of China en de internationale strijd om natuurlijke hulpbronnen, hebben de onderhandelingen over vrijhandel binnen de WTO geblokkeerd. Hierdoor zag de EU zich genoodzaakt enkele laakbare vrijhandelsovereenkomsten te sluiten of onderhandelingen op te starten, waarvan de meest uitgebreide de recente handelsovereenkomst met de VS (TTIP) is. Intussen is op ontwikkelingsvlak het momentum van de millenniumdoelstellingen (MDG's) één jaar vóór de einddatum van 2015 afgenomen.

Wat we hebben verwezenlijkt. De Groenen/EVA hebben bijgedragen aan de vormgeving van de onlangs opgerichte EDEO voor buitenlands beleid en het stabiliteitsinstrument (IfS), en hebben gestreden voor de benoeming van een speciale vertegenwoordiger van de EU voor mensenrechten. We waren de drijvende kracht achter het Europese standpunt tegen clusterbommen, waarvoor we een volledig verbod eisten. We plaatsten de noodzakelijke coherentie van het ontwikkelingsbeleid op de Europese agenda. Ons optreden tegen offshore belastingparadijzen werd in eerste instantie in het ontwikkelingsbeleid ondersteund, waarna commissaris Šemeta zich er ook achter schaarde. Na de Arabische Lente onderhandelden we over verbeteringen in de macro-regionale strategie van de EU in het Middellandse Zeegebied.

Wat we niet hebben verwezenlijkt. We slaagden er niet in een voorafgaande controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik, zoals telecommunicatietechnologie of chemicaliën, in te voeren. Dit was onder andere omdat de Duitse liberale ALDE-delegatie plots van mening veranderde. De S&D- en EVP-fractie slaagden erin een hervormd GSP te laten aannemen, wat de ontwikkelingseconomieën nog verder verzwakte. Bij de hervorming van het GLB werden we door andere fracties weggestemd met betrekking tot het afschaffen van de exportsubsidies, waardoor de internationale voedselveiligheid op lange termijn gevaar loopt. Onze vraag naar ruime economische steun om de democratisering na de Arabische Lente te steunen en te stabiliseren, vond niet het nodige gehoor.

6. Culturele verscheidenheid toejuichen

Belangrijkste vraagstukken. Culturele verscheidenheid staat onder druk van een geglobaliseerde, uniforme cultuur en de uitdagingen van een politiek geïntegreerd Europa. Hoewel de economische crisis cultuur- en onderwijsprogramma's in heel Europa onder druk zette, legde ze ook de economische aspecten van cultuur bloot, met name toen tijdens het ACTA-debat auteursrechtelijke kwesties aan bod kwamen. Dankzij de aanwezigheid van de twee eerste parlementsleden van de Piratenpartij in onze fractie konden we hierbij een sterker en gevarieerder standpunt innemen.

Wat we hebben verwezenlijkt. De Groenen/EVA benutten de herziening van de EU-programma's voor mobiliteit en uitwisseling van jongeren, zoals ERASMUS, om onderwijs voor iedereen te bevorderen. We zorgden ervoor dat het debat over auteursrechten en piraterij open bleef en vonden een evenwicht tussen de uiteenlopende standpunten en belangen binnen het creatieve proces. We hadden een grote invloed op de uitwerking van het Europese onlinearchief 'Europeana'. Tot slot werd ons engagement voor culturele verscheidenheid weerspiegeld in de vele initiatieven van de leden van het Europees Parlement uit regionale partijen, toen we de aandacht vestigden op de waarde en bedreiging van linguïstische diversiteit in de EU.

Wat we niet hebben verwezenlijkt. We slaagden er in het kader van de programma's voor mobiliteit en uitwisseling niet in om de Europese garantiefaciliteit voor studentenleningen voor masterstudenten te blokkeren, waardoor het risico op schulden bij jongeren kan toenemen. In tal van dossiers over auteursrechten werd onze open aanpak door druk vanuit de industrie tenietgedaan.